

Powstanie kościuszkowskie - próby reform państwa polskiego i jego upadek.

Cele ogólne:

- Analizowanie i interpretowanie różnych źródeł informacji.
- Pozyskiwanie informacji z różnych źródeł.

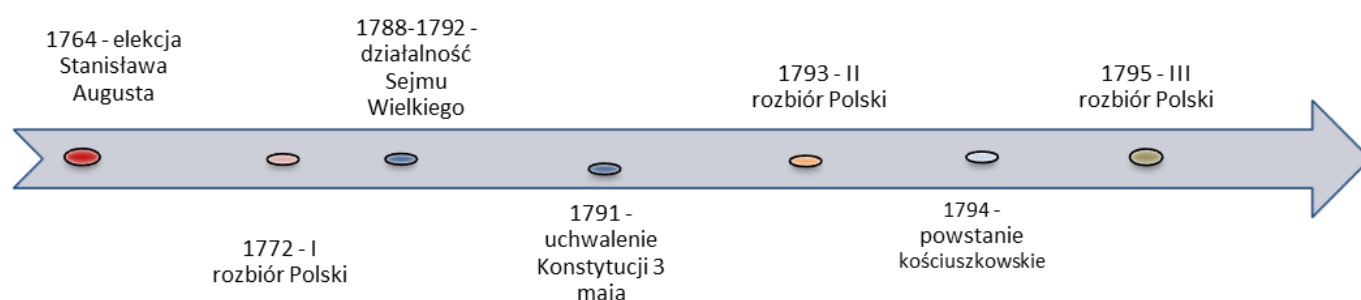
Uczeń:

- 1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze;
- 2) przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego.

Powstanie kościuszkowskie - próby reform państwa polskiego i jego upadek.

Oś czasu:

Ćwiczenie 1

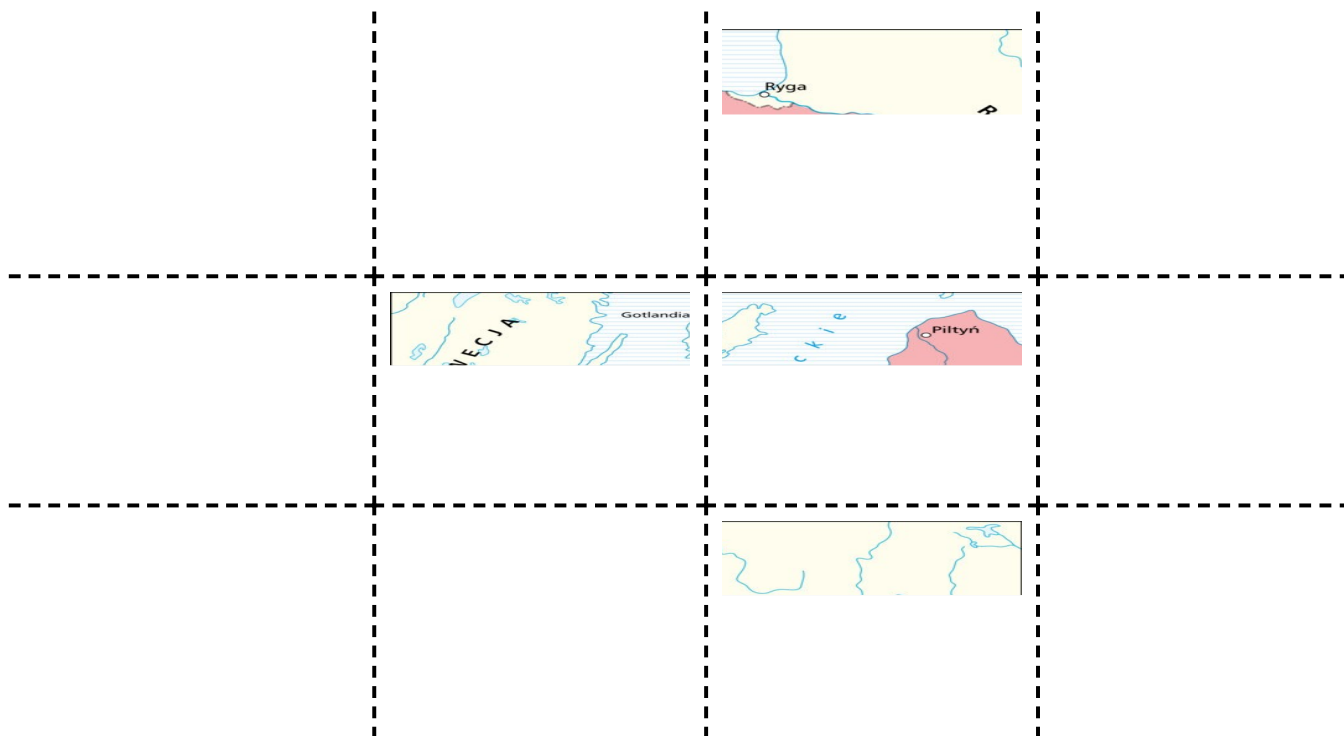
Przeczytaj tekst i wskaż poprawne informacje.

Jedną z przyczyn wybuchu powstania kościuszkowskiego listopadowego była utrata suwerenności po drugim rozbiórze Rzeczypospolitej. Na dowódcę powstania wybrano Tadeusza Mateusza Kościuszkę, który zyskał sławę w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych oraz w wojnie z Rosją 1792 1791 roku, w obronie Konstytucji 3 maja. W dniu 24 marca 1794 roku w Krakowie Tadeusz Kościuszko złożył przysięgę, w której ślubował walkę o niepodległość, wolność i odzyskanie granic. Z powodu małej liczebności wojsk do powstania, jako oddziały pomocnicze, włączyli zostali kosynierzy. Bitwa pod Raławicami rozegrała się 4 kwietnia 1794 roku, dzięki kosynierom zakończyła się porażką sukcesem powstańców i przyspieszyła wybuch insurekcji na terenach Rzeczypospolitej. W bitwie pod Szczekocinami Raławicami szczególnie odznaczył się Wojciech Bartos, który został nobilitowany i któremu nadano nazwisko Głowacki. W maju 1794 r. ogłoszono Uniwersał połaniecki, czyli akt prawny, w którym stwierdzono nadanie wolności osobistej chłopom mieszczanom i obniżenie ich zobowiązań wobec szlachty. Ostatnia bitwa insurekcji kościuszkowskiej rozegrała się 10 października pod Maciejowicami. Tadeusz Kościuszko został ranny podczas walki. Po przegranej bitwie dowódcę powstania wzięto do niewoli. Ostateczną klęską insurekcji kościuszkowskiej była kapitulacja pod Radoszycami, która nastąpiła 16 listopada 1794 1795 roku.

Ćwiczenie 2

Ułóż puzzle

Ćwiczenie 3

Przeczytaj tekst.

Roku 1794 (...) miesiąca listopada rano o godzinie 5 moskiewskie wojska stojące naprzeciw naszym puścili jedną raketę spod Radzymina. (...) O godzinie samej szóstej puszczone raket dwanaście razem, to się znaczyło na rozpoczęcie wystrzałów razem ze wszystkich armat i ręcznej broni. Więc za daniem takich znaków zaraz dali ze wszystkich armat razem ognia, aż tu z prawej strony, od koszar gwardyackich Moskale ponad samą Wisłą wdarli się na Pragę i zaczęli strasznym sposobem domy palić i ludzi bez pardonu zabijać. Nasi się niezmiernie bronili, ale kiedy Moskale wyszli od tego miejsca, gdzie ich się najmniej z tej strony spodziewano.

J. Kiliński, *Pamiętniki*, opracował S. Herbst, Warszawa 1958, s. 169-170, [w] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, z. 22, Powstanie Kościuszkowskie, oprac. W. Bortnowski, Warszawa 1959, s. 33.

Ćwiczenie 4

Przyjrzyj się ilustracji, a następnie wykonaj ćwiczenia.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Rzez_Pragi.jpg - Obraz Aleksandra Orłowskiego rzeź Pragi znajduje się w Wikimedia Commons – repozytorium wolnych zasobów.

Ćwiczenie 5

Opisz, co widzisz na obrazie.

Uzupełnij

Ćwiczenie 6

Oceń postępowanie wojsk rosyjskich wobec ludności cywilnej zamieszkującej prawobrzeżną Warszawę (Pragę).

Uzupełnij

Ćwiczenie 7

Zaznaczone na mapie miejsca bitew powstania kościuszkowskiego podpisz wyrazem: zwycięstwo lub porażka.

Ćwiczenie 8

Warszawa po III rozbiore znalazła się w granicach

Austrii.

Rosji.

Prus.

Ćwiczenie 9

Gdańsk został odebrany I Rzeczypospolitej przez Prusy w czasie

II rozbioru.

III rozbioru.

I rozbioru.

Ćwiczenie 10

Uzereguj chronologicznie wydarzenia związane z powstaniem kościuszkowskim, rozpoczynając od tego, które miało miejsce najwcześniej.

- bitwa pod Maciejowicami
- Uniwersał Połaniecki
- rzeź mieszkańców Pragi
- II rozbiór Polski
- III rozbiór Polski

Warto przeczytać:

[Powstanie kościuszkowskie](#)

[Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów](#)